

En Meritxell Ulldemolins Subirats, regidora de l'Ajuntament d'Alcanar i en representació del grup municipal d'Esquerra Republicana presento per al Ple d'aquest Ajuntament la següent:

MOCIÓ QUE PRESENTA EL GRUP MUNICIPAL ERC-AM PER A LA CREACIÓ I PARTICIPACIÓ DEL GOVERN ESPANYOL EN UN FONS DE TRANSICIÓ JUSTA DE LES ZONES NUCLEARS CATALANES

Els i les habitants dels territoris propers a les centrals nuclears d'Ascó i Vandellòs segueixen amb preocupació l'anunciada finalització de la vida útil d'aquestes centrals, prevista per a la dècada vinent, sabedors de l'impacte laboral i social que pot representar per al futur dels seus pobles. Aquest fet obliga el Govern espanyol a planificar i actuar, amb anterioritat al seu tancament, i a oferir instruments i recursos que facin possible diversificar l'economia de les zones nuclears amb l'objectiu de revertir la pèrdua de llocs de treball i oferir una oportunitat de futur per als habitants d'aquests municipis.

A data d'avui cap govern de l'Estat ha presentat un Pla de Transició nuclear o Transició justa per a les zones nuclears, malgrat l'anunci de les dates del tancament de les centrals. És important recordar que la competència en matèria nuclear correspon a l'Estat, i que tots els milions d'euros que les centrals generen en impostos són recaptats pel Govern espanyol.

Per exemple, el Fons per al finançament de les activitats del Pla General de Residus Radioactius va recaptar 468 milions d'euros l'any 2020 en forma de prestació patrimonial de caràcter públic no tributari. La previsió es que, al final de la vida útil de les centrals nuclears, el Fons hagi arribat als 11.000 milions d'euros. Addicionalment, l'Estat recapta al voltant de 300 milions EUR l'any per impostos directament vinculats a la producció nuclear.

Com que és imprescindible haver de dotar amb el finançament necessari la gestió dels residus radioactius i el futur desmantellament de les instal·lacions nuclears, entenem que també és molt important dotar un fons que faci possible reorientar les economies locals que avui dia són molt dependents de l'activitat que generen les centrals nuclears. Durant els darrers anys, els governs de PP i PSOE, no només no han previst ni anunciat cap Pla de transició nuclear, sinó que, a més, via el Tribunal Constitucional, han impedit diferents intents del Govern de Catalunya d'implementar un impost de caràcter nuclear per a crear un Fons que fes possible actuar abans del tancament de les centrals.

Davant la inacció del Govern espanyol, el gener de 2015 la Generalitat de Catalunya impulsava, a proposta d'Esquerra Republicana, la creació de dos impostos de caràcter ambiental, recollits a la Llei 12/2014, del 10 de octubre. Aquesta Llei determinava que el 10 % del recaptat amb l'impost sobre la producció d'energia elèctrica d'origen nuclear de les centrals catalanes repercutiria en els municipis situats a les àrees nuclears. L'objectiu era crear un Fons econòmic de Transició nuclear per a diversificar i reactivar l'economia

d'aquestes zones arran del tancament de les centrals. Aquest Fons es destinaria a crear un teixit econòmic que facilitaria l'aparició i l'impuls de nous sectors productius, potenciaria la instal·lació de noves empreses i la creació de nous llocs de treball que substituirien els desapareguts pel tancament nuclear.

Lamentablement, el Tribunal Constitucional, a instàncies del Govern del PP, declarava inconstitucional aquest impost l'abril de 2016. La Generalitat, posteriorment, va continuar l'intent i va crear un nou impost amb el qual es podria destinar el 20% del recaptat al Fons per a la reactivació econòmica i laboral de les zones nuclears, però va tornar a xocar amb un nou recurs davant del Tribunal Constitucional, i el manteniment del mateix, per part del govern del PSOE. El nou impost va ser anul·lat pel Tribunal el març de 2019, fet que obliga la Generalitat a retornar els 17 milions que ja havia recaptat durant els anys 2017 i 2018.

Per acabar, el tercer intent de la Generalitat va ser definitiu. Gràcies a la Llei 5/2020, de Mesures Fiscals, es va incorporar un nou impost sobre les instal·lacions que tenen afectació sobre el medi ambient i, amb l'aprovació posterior de la Llei de Mesures Fiscals per a l'any 2022, es va modificar l'Article 8 amb el qual s'afectava el 20% dels ingressos recaptats de les centrals nuclears per a dotar així el Fons català de Transició Nuclear.

Per tant, set anys després, la Generalitat de Catalunya ha pogut crear un fons que aportarà 24 milions d'euros anuals a les zones nuclears catalanes, fins al tancament de les centrals. Mentrestant, el Govern de l'Estat continua fent deixadesa de la seva responsabilitat respecte al futur de les zones nuclears i la necessitat d'assegurar una transició laboral, econòmica i ecològica justa.

El Govern espanyol no ha establert cap conveni de Transició Justa destinat al manteniment i a la creació d'activitat i ocupació de les zones exposades al tancament nuclear; a diferència dels que sí que ha impulsat en altres àmbits energètics afectats, com el de combustibles fòssils o les centrals tèrmiques. Ni tampoc ha establert una proposta de calendari i actuació d'acompanyament a sectors i col·lectius en risc, cosa que asseguraria la fixació de població a les zones afectades pel tancament nuclear i la diversificació i especialització coherent amb el context socioeconòmic.

Tenint en compte la responsabilitat del Govern espanyol en matèria nuclear, i la necessitat d'assegurar un futur econòmic i laboral per als pobles de les zones nuclears d'Ascó, Vandellòs i Cofrents, es proposen els següents:

ACORDS

1. Demanar al Govern de l'Estat que elabori i implementi un Pla de Transició nuclear, a partir del 2023, per assegurar la diversificació econòmica i la reindustrialització de les àrees nuclears d'Ascó, Vandellòs i Cofrents, arran del tancament definitiu de les centrals.
2. Demanar al Govern de l'Estat que, a partir del 2023, contribueixi a dotar el Fons de Transició Nuclear de la Generalitat de Catalunya amb el mateix import que aporta anualment l'administració catalana, mitjançant la recaptació finalista de l'impost

sobre les instal·lacions amb impacte mediambiental, que aniran a càrrec dels ingressos públics estatals provinents del sector de l'energia nuclear.

3. Traslladar els acords anteriors a la Conselleria d'Empresa i Treball de la Generalitat de Catalunya, al Ministerio para la Transición Ecológica y el Reto Demográfico, al Ministerio de Industria, Comercio y Turismo, i als grups parlamentaris del Congrés de Diputats i del Parlament de Catalunya.

